

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

I. ÚS 193/04-11

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 4. novembra 2004 predbežne prerokoval sťažnosť Limona Neziriho, bytom M. – H., zastúpeného advokátkou JUDr. G. B., Advokátska kancelária, B., ktorou namietal porušenie čl. 17 ods. 2 a 5 Ústavy Slovenskej republiky a čl. 5 ods. 4 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd Okresným súdom Pezinok jeho držaním vo väzbe od 15. mája 2003 dosiaľ, ako aj v súvislosti s rozhodovaním o jeho žiadostiach o prepustenie z väzby 4. marca 2004, 27. apríla 2004 a 17. júna 2004, ako aj Krajským súdom v Bratislave v súvislosti s rozhodovaním o jeho sťažnostiach voči neprepusteniu z väzby 27. januára 2004 a 24. augusta 2004, a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť Limona Neziriho o d m i e t a .

O d ô v o d n e n i e :

I.

Podaním zo 7. októbra 2004 doručeným Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) 11. októbra 2004 požaduje Limon Neziri, bytom M. – H. (ďalej len „sťažovateľ“), zastúpený advokátkou JUDr. G. B., Advokátska kancelária, B.,

vyslovenie porušenia čl. 17 ods. 2 a 5 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a čl. 5 ods. 4 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) Okresným súdom Pezinok (ďalej len „okresný súd“) jeho držaním vo väzbe od 15. mája 2003 dosiaľ, ako aj v súvislosti s rozhodovaním o jeho žiadostiach o prepustenie z väzby 4. marca 2004, 27. apríla 2004 a 17. júna 2004, ako aj Krajským súdom v Bratislave (ďalej len „krajský súd“) v súvislosti s rozhodovaním o jeho sťažnostiach voči neprepusteniu z väzby 27. januára 2004 a 24. augusta 2004.

Zo sťažnosti vyplýva, že sťažovateľ bol uznesením okresného súdu sp. zn. 1 Nt 22/03 z 19. mája 2003 v spojení s uznesením krajského súdu sp. zn. 8 Tpo 84/03 z 26. júna 2003 vzatý do väzby z dôvodov uvedených v ustanovení § 67 ods. 1 písm. b) a c) Trestného poriadku s účinnosťou od 16. mája 2003, pričom väzba aj v súčasnosti trvá. Obžaloba na sťažovateľa bola podaná na okresnom súde 29. októbra 2003, a to pre trestný čin ublíženia na zdraví, ako aj vydierania a násilia proti skupine obyvateľov a proti jednotlivcovi. Sťažovateľ 12. novembra 2003 požiadal o prepustenie z väzby, pričom poukázal na svoju bezúhonnosť, rodinné pomery a dovtedajšiu dĺžku väzby a poprel spáchanie trestnej činnosti. Uznesením okresného súdu sp. zn. 1 T 165/03 z 9. decembra 2003 bola jeho žiadosť zamietnutá. Rovnako aj krajský súd uznesením sp. zn. 10 To 5/04 z 27. januára 2004 jeho sťažnosť zamietol. Sťažovateľ 4. marca 2004 na hlavnom pojednávaní znova požiadal o prepustenie z väzby, avšak uznesením okresného súdu sp. zn. 1 T 165/03 zo 4. marca 2004 bola žiadosť zamietnutá s odôvodnením, že i naďalej trvá nebezpečenstvo kolúzie, ako aj pokračovania v trestnej činnosti. Na ďalšom hlavnom pojednávaní konanom 27. apríla 2004 požiadal sťažovateľ opäť o prepustenie z väzby, pričom uznesením okresného súdu z 27. apríla 2004 bola žiadosť zamietnutá. Napokon na hlavnom pojednávaní konanom 17. júna 2004 bol vyhlásený rozsudok, ktorým bol sťažovateľ uznaný vinným a bol mu uložený nepodmienečný trest odňatia slobody v trvaní osemnástich mesiacov. Sťažovateľ podal proti rozsudku odvolanie, o ktorom dosiaľ nebolo rozhodnuté. Požiadal znova aj o prepustenia na slobodu, pričom uznesením okresného súdu sp. zn. 1 T 165/03 zo 17. júna 2004 bola žiadosť zamietnutá s tým, že síce dôvody väzby podľa § 67 ods. 1 písm. b) Trestného poriadku už zanikli, avšak aj naďalej je daný väzobný dôvod podľa § 67 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku. Sťažovateľ podal sťažnosť proti

tomuto uzneseníu, pričom uznesením krajského súdu sp. zn. 10 To 231/04 z 24. augusta 2004 bola sťažnosť zamietnutá a krajský súd nepovažoval za možné prijať ani peňažnú záruku vo výške 100 000 Sk ponúknutú družkou sťažovateľa, keďže jej výšku nepovažoval za dostačujúcu.

Podľa názoru sťažovateľa jeho dlhodobé ponechanie vo väzbe treba považovať za porušenie práva nebyť vo väzbe dlhšie ako po nevyhnutnú, resp. primeranú dobu v zmysle čl. 17 ods. 1 a 2 ústavy a čl. 5 ods. 4 dohovoru. V skutočnosti neexistovali dôvody na jeho ponechanie vo väzbe. Pominuli nielen dôvody kolúznej väzby podľa § 67 ods. 1 písm. b) Trestného poriadku, ale aj preventívnej väzby podľa § 67 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku. Nezodpovedá skutočnosti, že by sa bol dopustil série čiastkových útokov, ktorými je zdôvodňovaná preventívna väzba. Ani konanie, ktoré prebiehalo na okresnom súde vo veci samej, nebolo v súlade s procesnoprávnymi predpismi, a to najmä v súvislosti s výsluchmi svedkov. Sťažovateľ utrpel počas výkonu väzby aj úraz, ktorého následkom stratil jeden článok prsta pravej ruky a potrebuje preto urýchlený zákrok plastického chirurga. Väzba trvá už sedemnásť mesiacov, preto možnosť pokračovania v trestnej činnosti je vylúčená.

Sťažovateľ požaduje vydať nález, ktorým by ústavný súd vyslovil porušenie čl. 17 ods. 2 ústavy okresným súdom tým, že sťažovateľa drží vo väzbe od 15. mája 2003 dosiaľ. Ďalej požaduje vysloviť porušenie čl. 17 ods. 2 a 5 ústavy, ako aj čl. 5 ods. 4 dohovoru okresným súdom v súvislosti s rozhodovaním o žiadostiach sťažovateľa o prepustenie z väzby 4. marca 2004, 27. apríla 2004 a 17. júna 2004. Ďalej požaduje vyslovenie porušenia čl. 17 ods. 2 a 5 ústavy a čl. 5 ods. 4 dohovoru krajským súdom v súvislosti s rozhodovaním o sťažnostiach sťažovateľa proti neprepusteniu z väzby 27. januára 2004 a 24. augusta 2004. Napokon požaduje priznanie primeraného finančného zadosťučinenia vo výške 50 000 Sk (neuvádza od koho) a náhrady trov právneho zastúpenia vo výške 8 796 Sk.

Z rozsudku okresného súdu sp. zn. 1 T 165/03 zo 17. júna 2004 vyplýva, že sťažovateľ bol spolu s ďalším obžalovaným P. H. uznaný vinným z trestného činu ublíženia

na zdraví v spolupáchateľstve podľa § 9 ods. 2 a § 221 ods. 1 Trestného zákona, ako aj z trestného činu vydierania podľa § 235 ods. 1 Trestného zákona a násilia proti skupine obyvateľov a proti jednotlivcovi podľa § 197a ods. 1 Trestného zákona jednak za to, že v noci z 23. apríla na 24. apríl 2003 zaútočil na poškodeného R. P. tak, že ho bejzbalovou palicou udrel do oblasti ramena, a jednak za to, že 15. mája 2003 pod hrozbou násilia nútil poškodeného R. P. nastúpiť do zaparkovaného vozidla, pričom ďalšiemu poškodenému J. K. sa vyhrážal strelnou zbraňou usmrtením a dvakrát ho udrel do oblasti tváre. Bol mu za to uložený nepodmienečný úhrnný trest odňatia slobody v trvaní osemnástich mesiacov so zaradením do prvej nápravno výchovnej skupiny.

Z uznesenia okresného súdu sp. zn. 1 T 165/03 zo 17. júna vyplýva, že okresný súd žiadosť sťažovateľa o prepustenie z väzby zamietol s tým, že dôvody väzby podľa § 67 ods. 1 písm. b) Trestného poriadku zanikli, avšak sťažovateľ bol i naďalej ponechaný vo väzbe z dôvodov § 67 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku. Z odôvodnenia uznesenia vyplýva, že vzhľadom na vyhlásenie rozsudku vo veci samej 17. júna 2004 dôvody väzby podľa § 67 ods. 1 písm. b) Trestného poriadku už zanikli, ale naďalej trvajú dôvody väzby podľa § 67 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku. Je tomu tak preto, že v danej veci „išlo o sériu čiastkových útokov zo strany obžalovaného, v ktorých pokračoval dlhší čas. Naďalej trvá obava, že by po prepustení z väzby na slobodu mohol obžalovaný svoje hrozby voči poškodeným, ako aj ďalším osobám aj uskutočniť“.

Z uznesenia krajského súdu sp. zn. 10 To 231/04 z 24. augusta 2004 vyplýva, že sťažnosť sťažovateľa proti uzneseniu okresného súdu sp. zn. 1 T 165/03 zo 17. júna 2004 bola zamietnutá. Podľa názoru krajského súdu je rozhodnutie okresného súdu správne a zákonné. Dôvod takzvanej preventívnej väzby v zmysle § 67 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku naďalej pretrváva. Z dôkazného materiálu vyplývajú skutočnosti nasvedčujúce tomu, „že obžalovaný mal spáchať sériu čiastkových útokov, ktoré trvali dlhší čas“. Odsudzujúci rozsudok okresného súdu zo 17. júna 2004 nenadobudol ešte právoplatnosť, keďže sťažovateľ podal voči nemu odvolanie. Záver okresného súdu, podľa ktorého sťažovateľ by mohol aj naďalej pokračovať v trestnej činnosti, je správny. Ponúknutú peňažnú záruku nepovažoval za dostatočnú.

II.

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Ústavný súd podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) každý návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon neustanovuje inak. Pri predbežnom prerokovaní každého návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto ustanovenia návrhy vo veciach, na ktorých prerokovanie ústavný súd nemá právomoc, návrhy, ktoré nemajú zákonom predpísané náležitosti, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

O zjavnej neopodstatnenosti návrhu možno hovoriť vtedy, keď namietaným postupom orgánu štátu nemohlo vôbec dôjsť k porušeniu toho základného práva alebo slobody, ktoré označil navrhovateľ, a to buď pre nedostatok vzájomnej príčinnej súvislosti medzi označeným postupom orgánu štátu a základným právom alebo slobodou, porušenie ktorých sa namietalo, alebo z iných dôvodov. Za zjavne neopodstatnený návrh je preto možné považovať ten, pri predbežnom prerokovaní ktorého ústavný súd nezistil žiadnu možnosť porušenia označeného základného práva alebo slobody, reálnosť ktorej by mohol posúdiť po jeho prijatí na ďalšie konanie (I. ÚS 66/98, I. ÚS 110/02).

Podľa § 53 ods. 1 zákona o ústavnom súde sťažnosť nie je prípustná, ak sťažovateľ nevyčerpal opravné prostriedky alebo iné právne prostriedky, ktoré mu zákon na ochranu jeho základných práv alebo slobôd účinne poskytuje a na ktorých použitie je sťažovateľ oprávnený podľa osobitných predpisov.

Podľa § 53 ods. 3 zákona o ústavnom súde sťažnosť možno podať v lehote dvoch mesiacov od právoplatnosti rozhodnutia, oznámenia opatrenia alebo upovedomenia o inom zásahu. Táto lehota sa pri opatrení alebo inom zásahu počíta odo dňa, keď sa sťažovateľ mohol o opatrení alebo inom zásahu dozvedieť.

Podľa čl. 17 ods. 2 prvej vety ústavy nikoho nemožno (...) pozbaviť slobody inak ako z dôvodov a spôsobom, ktorý ustanoví zákon.

Podľa čl. 17 ods. 5 ústavy do väzby možno vziať iba z dôvodov a na čas ustanovený zákonom a na základe rozhodnutia súdu.

Podľa čl. 5 ods. 4 dohovoru každý, kto bol pozbavený slobody zatknutím alebo iným spôsobom, má právo podať návrh na konanie, v ktorom by súd urýchlene rozhodol o zákonnosti pozbavenia jeho slobody a nariadil jeho prepustenie, ak je pozbavenie slobody nezákonné.

Hoci sťažovateľ požaduje predovšetkým vysloviť porušenie čl. 17 ods. 2 ústavy tým, že ho okresný súd drží vo väzbe od 15. mája 2003 až dosiaľ, v skutočnosti namieta rozhodovanie okresného súdu o jeho žiadostiach o prepustenie z väzby. Ide o uznesenia okresného súdu sp. zn. 1 T 165/03 zo 4. marca 2004, z 27. apríla 2004 a zo 17. júna 2004. Pritom proti uzneseniam okresného súdu zo 4. marca 2004 a z 27. apríla 2004 sťažovateľ nepodal sťažnosť. Naproti tomu proti uzneseniu okresného súdu zo 17. júna 2004 sťažnosť podal, pričom krajský súd o nej rozhodol 24. augusta 2004. Sťažovateľ požiadal o prepustenie z väzby aj 14. novembra 2003. Túto jeho žiadosť okresný súd zamietol uznesením sp. zn. 1 T 165/03 z 9. decembra 2003. Toto uznesenie okresného súdu sťažovateľ podľa znenia návrhu na rozhodnutie (petitu) nenapáda. Naproti tomu však

napáda uznesenie krajského súdu sp. zn. 10 To 5/04 z 27. januára 2004, ktorým bola zamietnutá sťažnosť sťažovateľa proti uzneseniu okresného súdu sp. zn. 1 T 165/03 z 9. decembra 2003. Vzhľadom na to, že sťažovateľ je kvalifikovane zastúpený v konaní pred ústavným súdom zvolenou právnou zástupkyňou, ústavný súd pri rozhodovaní vychádzal zo znenia požadovaného návrhu na rozhodnutie (petitu) uvedeného v sťažnosti.

Treba uviesť, že uznesenia okresného súdu sp. zn. 1 T 165/03 zo 4. marca 2004 a z 27. apríla 2004 boli sťažovateľovi doručené v krátkom čase po ich vydaní. Preto vo vzťahu k týmto uzneseniam je sťažnosť, ktorá bola odovzdaná na poštovú prepravu až 7. októbra 2004, podaná oneskorene. Preto bolo potrebné túto časť sťažnosti odmietnuť ako oneskorene podanú. Navyše treba sťažnosť proti uvedeným uzneseniam považovať aj za neprípustnú v zmysle § 53 ods. 1 zákona o ústavnom súde.

Aj vo vzťahu k uzneseniu krajského súdu sp. zn. 10 To 5/04 z 27. januára 2004, ktorým bola zamietnutá sťažnosť proti uzneseniu okresného súdu sp. zn. 1 T 165/03 z 9. decembra 2003, je sťažnosť oneskorene podaná.

Sťažnosť v časti smerujúcej proti uzneseniu okresného súdu sp. zn. 1 T 165/03 zo 17. júna 2004, voči ktorému sťažovateľ podal sťažnosť, o ktorej krajský súd rozhodol uznesením z 24. augusta 2004, a ktoré sa preto stalo právoplatným až 24. augusta 2004, je síce podaná včas, ústavný súd napriek tomu považoval však za nevyhnutné odmietnuť aj túto časť sťažnosti, a to pre nedostatok právomoci. Z ustanovenia čl. 127 ods. 1 ústavy totiž vyplýva, že právomoc ústavného súdu rozhodovať o porušení základných práv a slobôd je subsidiárna a je daná len vtedy, ak o ochrane týchto práv nerozhodujú všeobecné súdy. Keďže proti uzneseniu okresného súdu sp. zn. 1 T 165/03 zo 17. júna 2004 bola prípustná sťažnosť, o ktorej rozhodoval krajský súd, právomoc poskytnúť ochranu právam sťažovateľa prislúchala krajskému súdu. Tým bola zároveň vylúčená právomoc ústavného súdu.

Poslednú časť sťažnosti, ktorá smeruje voči uzneseniu krajského súdu sp. zn. 10 To 231/04 z 24. augusta 2003, treba považovať za zjavne neopodstatnenú.

Vo vzťahu k namietanému porušeniu čl. 5 ods. 4 dohovoru treba uviesť, že podľa názoru ústavného súdu skutkový stav, ktorý sťažovateľ uvádza, nie je v príčinnej súvislosti s týmto článkom.

Predovšetkým treba konštatovať, že najmarkantnejší rozdiel medzi ustanovením čl. 5 ods. 3 dohovoru na jednej strane a ustanovením čl. 5 ods. 4 dohovoru na druhej strane spočíva v tom, že v prvom prípade ide len o tie eventuality pozbavenia slobody, ktoré sú uvedené v čl. 5 ods. 1 písm. c) dohovoru, kým v druhom prípade ide o všetky eventuality pozbavenia slobody, ktoré sú uvedené v čl. 5 ods. 1 dohovoru.

Zároveň je potrebné poukázať na to, že z čl. 5 ods. 4 dohovoru vyplýva, že tento sa vzťahuje na všetky prípady pozbavenia slobody vymenované v čl. 5 ods. 1 dohovoru, teda vzťahuje sa aj na súdnu kontrolu zákonnosti väzby. Ak o počiatocnom pozbavení slobody rozhodol súd alebo ak zatknutá osoba bola predvedená pred sudcu, ktorý potom rozhodol o jej väzbe (čl. 5 ods. 3 dohovoru), čl. 5 ods. 4 sa neuplatní, lebo súdna kontrola požadovaná týmto ustanovením je obsiahnutá už v tomto počiatocnom rozhodnutí. „Je jasné, že účelom čl. 5 ods. 4 je zabezpečiť zatknutým alebo inak slobody pozbaveným osobám právo na súdnu previerku zákonnosti opatrenia, ktorým boli pozbavené slobody. Ak rozhodnutie o pozbavení slobody vydal správny orgán, čl. 5 ods. 4 bezpochyby zaväzuje štáty poskytnúť zatknutej osobe možnosť obrátiť sa na súd, ale z ničoho nevyplýva, že to platí aj vtedy, keď takéto rozhodnutie vydal súd na základe súdneho konania. V tomto ostatnom prípade kontrola podľa čl. 5 ods. 4 je obsiahnutá už v pôvodnom rozhodnutí“ (de Wilde c. Belgicko, 1971, séria A, č. 12, s. 40, § 76).

To však neznamená, že v prípade väzby sa ustanovenie čl. 5 ods. 4 dohovoru nemôže vôbec aplikovať. Počiatocné rozhodnutie súdu nemusí nutne ospravedlňovať väzbu počas celej doby jej trvania, lebo okolnosti, na ktorých bolo rozhodnutie založené, sa mohli zmeniť. Článok 5 ods. 4 dohovoru preto vyžaduje periodickú súdnu kontrolu dlhšie trvajúceho pozbavenia slobody vrátane väzby. Osoba vo väzbe musí mať preto možnosť nechať preskúmať zákonnosť väzby v primeraných intervaloch (Bezicheri c. Taliansko, 1989, séria A, č. 164, s. 10, § 20). „Dĺžka intervalov a frekvencia kontrol závisí od povahy

pozbavenia slobody a od okolnosti prípadu. Zatiaľ čo pri detencii duševne chorých osôb intervaly medzi jednotlivými kontrolami môžu byť relatívne dlhšie, periodické súdne kontroly väzby sa musia uskutočňovať v relatívne krátkych intervaloch, lebo z hľadiska dohovoru ide o opatrenie, ktorého trvanie je prísne limitované, pretože je založené na potrebách konania, ktoré sa musí viesť rýchle“ (Bezicheri c. Taliansko, 1989, séria A, č. 164, s. 11, § 21).

V rozsudku Assenov c. Bulharsko z 28. októbra 1998 sa Európsky súd pre ľudské práva zaoberal sťažnosťou tak z hľadiska čl. 5 ods. 3, ako aj z hľadiska čl. 5 ods. 4 dohovoru. Vo vzťahu k čl. 5 ods. 3 dohovoru okrem iného uviedol: „Pokiaľ ide o dobu väzby, trvala približne dva roky. Súd pripomína, že bdieť nad tým, aby dĺžka vyšetrovacej väzby neprekročila primeranú lehotu, prislúcha na prvom mieste vnútroštátnym súdnym orgánom. Za týmto účelom musia preskúmať všetky okolnosti, ktoré môžu odhaliť alebo vyvrátiť existenciu reálnej požiadavky verejného záujmu, ktorý s ohľadom na prezumpciu neviny ospravedlňuje výnimku z pravidla rešpektovania osobnej slobody, a uviesť ich vo svojich rozhodnutiach týkajúcich sa žiadostí o prepustenie na slobodu. Predovšetkým na základe týchto odôvodnení, rovnako ako nesporných skutočností uvedených sťažovateľom v jeho žiadostiach, musí Súd rozhodnúť, či došlo k porušeniu čl. 5 ods. 3. (...) Trvanie dôvodného podozrenia, že zatknutá osoba spáchala trestný čin, je podmienkou sine qua non regulárnosti držania vo vyšetrovacej väzbe, avšak po určitej dobe už nepostačuje. Súd potom musí posúdiť, či ostatné dôvody uvedené vnútroštátnymi orgánmi i naďalej ospravedlňujú zbavenie slobody. Pokiaľ ich považuje za relevantné a dostatočné, zaoberá sa ďalej tým, či príslušné orgány postupovali v konaní so zvláštnou naliehavosťou.“ Európsky súd pre ľudské práva z hľadiska čl. 5 ods. 3 dohovoru posudzoval predovšetkým dôvody bulharských súdov uvedené v ich rozhodnutiach, ktorými preskúmali zákonnosť väzby A. a zamietli jeho žiadosti o prepustenie na slobodu s odôvodnením, „že dotčný bol obvinený zo série závažných trestných činov a prepustenie by s ohľadom na trvalý charakter jeho trestnej činnosti bolo doprevádzané nebezpečenstvom recidívy“, teda Európsky súd pre ľudské práva sa zaoberal z hľadiska tohto článku „existenciou reálnej požiadavky verejného záujmu, ktorý s ohľadom na prezumpciu neviny ospravedlňuje výnimku z pravidla

rešpektovania osobnej slobody“, t. j. dôvodmi väzby z hľadiska ich súladu s vnútroštátnymi právnymi predpismi a dohovorom.

Vo vzťahu k čl. 5 ods. 4 dohovoru okrem iného uviedol: „Súd pripomína, že čl. 5 ods. 4 zabezpečuje každému, kto bol zatknutý alebo zadržaný, právo podať návrh na konanie, v ktorom by súd vykonal kontrolu dodržiavania procesných a hmotnoprávných podmienok nevyhnutných pre zákonnosť zbavenia slobody v zmysle čl. 5 ods. 4. Hoci konanie uvedené v čl. 5 ods. 4 nemusí byť vždy doprevádzané zárukami podobnými tým, ktoré predpisuje čl. 6 ods. 1 pre občianskoprávne a trestné konanie, je nutné, aby malo súdny charakter a ponúkalo záruky adekvátne druhu príslušného zbavenia slobody. (...) Naviac čl. 5 ods. 4 vyžaduje, aby osoba držaná vo vyšetrovacej väzbe mohla v primeraných intervaloch podávať opravné prostriedky, ktorými by spochybnila zákonnosť väzby. Vzhľadom na to, že z pohľadu dohovoru musí takáto väzba mať striktne obmedzenú dĺžku, môžu byť periodické kontroly oddelené len krátkymi intervalmi.“ Európsky súd pre ľudské práva z hľadiska čl. 5 ods. 4 dohovoru posudzoval postup bulharských súdov pri preskúmaní žiadostí A. o prepustenie z väzby a konštatoval porušenie tohto článku práve z tohto dôvodu, keď uviedol, že „sťažovateľ mohol počas dvojročnej väzby dať len raz súdu preskúmať jej zákonnosť, pričom príslušný súd nenariadil jeho vypočutie“.

Na základe dosiaľ uvedeného možno povedať, že v súvislosti s väzbou pod ustanovenie čl. 5 ods. 3 dohovoru patrí skúmanie dĺžky trvania väzby, keďže podľa tohto ustanovenia každý, kto je zatknutý, má právo byť nielen súdený v primeranej lehote, ale aj byť prepustený v primeranej lehote počas konania. Naproti tomu z ustanovenia čl. 5 ods. 4 dohovoru v súvislosti so skúmaním dĺžky trvania väzby možno vyvodiť právo na kontrolu dôvodnosti ďalšieho trvania väzby v určitých krátkych lehotách. Ide teda o právo periodicky požadovať takúto kontrolu. O porušenie čl. 5 ods. 4 dohovoru možno preto v súvislosti s väzbou spravidla hovoriť vtedy, keď vnútroštátne právo periodickú kontrolu neumožňuje alebo ju umožňuje v neprimerane dlhých lehotách, prípadne keď v konkrétnej veci rozhodujú sudy tak, že tento princíp je porušený (mutatis mutandis I. ÚS 64/04).

Z uvedených dôvodov dospel ústavný súd k záveru, že skutkový stav tvrdený sťažovateľom nemožno subsumovať pod ustanovenie čl. 5 ods. 4 dohovoru, pretože správne

má byť tento podradený pod ustanovenie čl. 5 ods. 3 dohovoru. Preto je sťažnosť v tejto časti zjavne neopodstatnená.

Vo vzťahu k označenému porušeniu čl. 17 ods. 2 a 5 ústavy ústavný súd uvádza nasledovné:

„Článok 17 ods. 2 ústavy obsahuje pri väzbe také práva, akými sú napríklad: právo byť vo väzbe len zo zákonného dôvodu a na základe rozhodnutia sudcu alebo súdu; právo podať návrh na konanie, v ktorom by súd neodkladne alebo urýchlene rozhodol o zákonnosti väzby a nariadil prepustenie, ak je táto nezákonná; právo nebyť vo väzbe dlhšie ako po dobu nevyhnutnú, resp. primeranú dobu alebo byť prepustený počas konania, pričom prepustenie počas konania možno podmieniť zárukou“ (III. ÚS 7/00 v spojení s I. ÚS 100/04).

„Požiadavka, aby vzhľadom na všetky okolnosti prípadu trvanie väzby neprekročilo nevyhnutnú dobu, vyžaduje preveriť nielen existenciu a relevantnosť dôvodov väzby, ale aj doterajší postup orgánov činných v trestnom konaní. Právo na osobnú slobodu zaručené v čl. 17 ods. 2 a 5 ústavy môže byť totiž porušené aj tým, že orgány činné v trestnom konaní nepostupujú v trestnom konaní v čase, keď je obvinený vo väzbe, s osobitnou starostlivosťou a urýchlenním“ (II. ÚS 55/98, I. ÚS 100/04).

Z uvedených stanovísk možno vyvodit', že podľa slovenského práva v prípade dlhšie trvajúcej väzby musia byť splnené štyri podmienky. Po formálnej stránke musí existovať uznesenie o vznesení obvinenia. Po materiálnej stránke sa vyžaduje existencia kvalifikovaného podozrenia zo spáchania skutku, za ktorý je vznesené obvinenie. Musí existovať niektorý z väzobných dôvodov podľa § 67 ods. 1 Trestného poriadku. Napokon musí byť splnená podmienka, aby orgány činné v trestnom konaní vo veci samej postupovali s osobitnou starostlivosťou a urýchlenním (I. ÚS 100/04).

Treba predovšetkým uviesť, že sťažovateľ, ktorý je kvalifikovane právne zastúpený, opiera svoje tvrdenie o tom, že mal byť z väzby už prepustený, jednak o to, že sa nedopustil skutku, za ktorý je stíhaný, a jednak o to, že nebezpečenstvo pokračovania v trestnej činnosti nie je dané. Nenamieta teda, že by postup okresného súdu v konaní vo veci samej nevykazoval znaky osobitného urýchlenia. Preto aj ústavný súd posúdil vec iba v rozsahu námietok sťažovateľa.

Sťažovateľove námietky nebolo možné akceptovať.

Okresný súd uznal sťažovateľa vinným v celom rozsahu obžaloby, pričom z rozsiahleho dokazovania, ktoré vykonal, nepochybne vyplýva potrebná kvalifikovaná miera podozrenia zo spáchania žalovaných trestných činov.

Do istej miery treba prisvedčiť sťažovateľovi v tom, že konštatovanie krajského súdu v uznesení sp. zn. 10 To 231/04 z 24. augusta 2004, podľa ktorého *„Z dôkazného materiálu vyplývajú skutočnosti, ktoré nasvedčujú tomu, že obžalovaný mal spáchať sériu čiastkových útokov, ktoré trvali dlhší čas.“*, nie je dostatočne presvedčivé. Ani podľa názoru ústavného súdu totiž čiastkové útoky z 23. apríla 2003 a z 15. mája 2003, za ktoré je sťažovateľ stíhaný a za ktoré bol odsúdený okresným súdom, nemožno považovať za *„sériu čiastkových útokov, ktoré trvali dlhší čas“*. Napriek tomu aj podľa názoru ústavného súdu dva čiastkové útoky v rozpätí necelého mesiaca, z ktorých je sťažovateľ v kvalifikovanej miere podozrivý, sa javia ako dostatočne rozumný a objektívny základ pre záver súdu o existencii obavy z pokračovania v trestnej činnosti. Preto považoval ústavný súd sťažnosť aj v tejto jej časti za zjavne neopodstatnenú.

Vzhľadom na uvedené skutočnosti rozhodol ústavný súd podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde o odmietnutí sťažnosti, tak ako to je uvedené vo výroku tohto uznesenia.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 4. novembra 2004

